

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XX. Hoe de Graue van Lumme bevolen heest alle de ghevanghenen te hanghen, ende hoe sy buyten der stadt gheleydt wierden.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

nu bedroeft waren dat hunnen grooten arbeydt al te vergeuens ghedaen was / zyn sy ghescheyden seer qualijck op hen te vreden / wiens onoverwinnelijcke stantachtighepdt in het belijden van het Catholijck ghelooue sy-lieden achteden en seyden te wesen een rijgele ende onversaechde herdt-neckighepdt in sijn goedt duncken. Maer P. Nicolaes deur de gheduerighe quellagien by daghe ende by nachte hem aen-ghedaen vermoeyt zijnde / heeft hem al-daer op een bancke neder-gheworpen / ende is ter-stondt met eenen vasten slaep bevanghen / heel gherust van het perijckel dat hem aen-stondt. Van al schene hy ter wijlen dat hy uyt de ghevanghenisse was / ende ter tafelen sat / eenighe verlichtinghe ende troost ontfanghen te hebben / nochtans inder waerhepdt heeft hy't doen ter-tijdt vele herdder ghehadt / deur den grooten op-val vande bedrieghelijcke vziendelijckhepdt sijner broederen daer hy mede bestredē wierdt / dan oft hy dien tijdt gheduerende alle de moeyelijckheden vanden kercker met sijne mede-ghesellen hadde verdraghē : hoe wel dat sijn broeders beschickt hadden / deur sijn besteck ende inne-gheuen soo ick dencke / dat de ghevanghenen wat beter ghe-tracteert wierden. Want men hen wat spijse inden kercker ghesonden heeft dat sy-lieden hadden besorghē / te weten broodt / en kaele / en bier.

CAPITTEL XX.

Hoe de Graue van Lumme bevolen heeft alle de ghevanghenen te hanghen, ende hoe sy buyten der stadt gheleydt wierden.

TEr wijlen dat dit aen-gaende de ghevanghenen gheschiedde / was de Graue van Lumme daeren-tusschen seer laet inder nacht besigh met syne ghe-woone-

woone-

woonelijcke Nemprijen / ende wel gh'eten ende vele
wijns ghedroncken hebbende / meer als hy ghe-
woon was / heeft hy oft deur licht-veerdighepdt oft
deur sijn besteck weder-om in handen ghenomen de
brieuen / inde welcke begrepen was het bevel van-
den Prince van Orangien bouen verhaelt . Ende
al lesende wierdt hy ghewaer dat Marinus tot hem
ghelonden hadde / niet de originele brieuen vanden
Prince / maer alleenelijck de copije van dien : ter-
stondt is sijn aen-siecht van gramschappe bleeck
gheworden / ende sijne moedt in toornighepdt ont-
steken / en voozds sijn heel lichaem al-soo ghestelt
gheworden / dat alle die daer omtrent waren seer
verschrickt wierden . Ende dus-danighe woorden
heeft hy ghesproken : Wat laet hem dese Marinus
dese glorieuse al-bedrijf veur-staen ? Wat sal hy
noch van hem seluen maecken die merckt-fiel / die
rechte guyt / die sack-dragher / die tozf-grauer ?
Wat laet hy hem dunckē / dat hy my de copije seyndt
ende behoudt den originelen brief / als oft hy oock
pet te bediedens ware ? Ende wat heb ick metten
Prince van Orangien te doen ? Sal hy ouer my
bevelen ? en niet ick ouer hem die de eerste ben die de
saecke op goeden voete ghebraght hebbe ? Daer-om
sijn bevelen en acht ick niet / ende noch vele min dese
copije van sijne brieuen . Maer nu sal ick toonen
metter daedt dat ick meester ben / ende dat ick't al
doe naer mijnen sin / noch yemanden ter wereldt en
kenne / die my heeten oft ghebidden can . Naer dese
woorden / ter wijlen dat de gramschape noch hittigh
was / heeft hy den oppersten Prouost bevolen / dat
hy van stonden aen allen de Popen ende Monicken
die ghevanghen waren totten lesten toe soude doen
op-hanghen / ende gheen van hen allen om eenigh
geldt oft goedt en soude laeten lossen . Oock heeft hy
in't

in't by-sonder bevel ghegheuen aen Jan Omal/ dat hy desen sijnen wil ganschelijck ende metten aller-
 eersten soude doen te wercke stellen/ ende niet toe-
 laeten dat hy deur yemandts bedroggh oft slappig-
 heydt soude belett worden. Ende onder-tusschen
 her-haelde hy dorchwils/ dat hy seluer heer was ende
 bliuen wilde/ dat hy niemant maght ouer hem en
 wilde kennen die hy soude moeten onder-danigh
 zyn/ ende dat hy dit nu metter daedt soude bewij-
 sen. In deser manieren dan omtrent der midder-
 nacht ten elf uren/ als de wetten van rechte niet toe-
 en laeten dat-men doock recht-beerdighe vonnissen
 gheuen sal/ wordt de aller-on-rechtveerdigste sen-
 tentie vā de upterste ende schandelijckste straffe ghe-
 gheuen van eenen satten dronckenen mensche/ noch
 wesende in sijn raesende gramschap/ ende dat ouer
 de heylighe mannen/ Priesters Godts/ ende Reli-
 giusen. De welcke de dienaers der duyfstermissen
 met euen ghelijcke boofheydt hebben ghearbejdt te
 wercke te stellen. Sommighe van hen verstaen
 hebbende des Grauen wille/ zyn ghelooopen tot het
 huys daer P. Nicolaes op een banche soetelijck lagh
 en sliep/ wel gherust van herten ende van conscien-
 tie. Welcke laecke oock eer-tijds S. Peeter lig- Aa. 12.
 ghende in't midden vande wacht/ ende moctende
 s'ander-daeghs ter doodt geleydt worden enen soe-
 ten slaep heeft by-ghebraght: ende in onsen tijdt Jo-
 annes Stoffensis Bischop sulcken gherustigheydt
 des herten heeft ghegheuen/ dat hy/ ghelijck wy
 van hem verstaen hebben/ all-doen vastelijck lagh
 en sliep/ als hy deur-seker wieste dat hy volghende
 sijn vonnisse een ure oft twee daer naer moeste ont-
 halft worden. De soldaten dan hebben P. Nico-
 laes vast slapende op-gheroepen/ ghetrocken ende
 wacker ghemaect. Ende wacker zijnde/ sonder

vertoeten hebben hem ghebraght by sijn mede-ghe-
 sellen de andere Martelaers. Men seght dat hy hoo-
 rende van de dienaers het ghebodt vanden Graue/
 gheseght heeft: Dat Godt de Heere gunt/en can ick
 niet weygheren. Wilt-dy my hebben/ ick gae gheer-
 ne mede. De soldaten dan als sy alle de ghevan-
 ghenen twee en twee te samen arm aen arm had-
 den ghebonden / hebben-se buyten de poorten der
 Stadt ghelepydt omtrent een ure naer midder-nacht.
 Sommighe soldaten trocken te peerde / sommighe
 te voete / met groot gherucht/ oock zyn der sommi-
 ghe van t'ghemeyn volck mede gheloopē om te sien.
 By t'ghetal der ghevanghenen wierdt weder-om
 gheboeght B. Henrick leecke-broeder vande Min-
 der-broeders / die wy bouen hebben verhaelt dat hy
 met twee andere van t'gheselschap der Martelaers
 ghescheyden is gheweest/ niet sonder groot vermoe-
 den dat hy sijn Catholijck gelooue moeste verlaecht
 hebben. Daer-om hy nu berouw ende leedt-wesen
 hebbende/ ende van dē noodt een deughdt maecten-
 de / heeft de wonden sijner consciencien die hy daer-
 en-tusschen onder de Geusen ghecreghen moghte
 hebben / al gaende ghebiecht aen D. Antonius van
 Weert / die ouer-langhe sijn biecht-vader was/hem
 vanden Gardiaen toe-gheschickt / op dat hy al-soo
 ontfanghen hebbende de gratie van vergiffnisse / te
 veerdigher soude ter doodt gaen. Van ghelycken
 alle d'andere / om tot dien uystersten strijdt ende de
 doodt wel bereedt te comen / hebben met onderlin-
 ghe biechte ghesocht upt te wisschen soo verre sy ee-
 nighe cleyne vleckē inde consciencie moghten ghe-
 vatt hebben deur de menschelijcke cranckhepdt /
 onder soo vele quellagien der booser menschen.
 Maer noch en consten dese vzemde menschen hen
 niet onthouden van hen-lieden iniurien aen te doen/
 als

als sy nu sekerlijck ter doodt gheleydt wierden / hen
 quellende onder-weghen sommighe met leelijcke
 namen ende schampere woorden / sommighe doock
 met quade perten hen aen te doen . Alle de ghene die
 uyt - gheleydt wierden (mede gherekent zijnde de
 Gardiaen ende die leecke-broeder) waren t'samen
 in ghetale een-en-twintigh.

CAPITTEL XXI.

Hoe de ghevanghenen op-ghehanghen wierden,
 en aller-eerst P. Nicolaes de Gardiaen.

Als de ghevanghenen buyten der stadt ghe-
 leydt waren / heeft-men gaen soecken een be-
 quame plaetse om hen ter doodt te bzenghen . Ten
 lesten zijn sy gheromen tot het Clooster te Sugghe/
 ghenoemt het Clooster van S. Elizabeth / daer
 eer-tijds Reguliers (soomen-se heet) van S. Au-
 gustijn in ghewoont hadden / maer nu deur de ver-
 sche furie vande Geusen wast heel bedozuen ende
 gheraseert . In t'selue Clooster was bliuen staen
 een groote huplinghe ghelijck een schure / dienende
 om tozuen (die in dat quartier vele ghebzandt wor-
 den) inne te legghen / ende daer inne waren twee
 balcken / de eene dweersch ende seer langh / de an-
 dere cozter / de welke de soldaten bequaem hebben
 ghedocht te zijn om de ghevanghenen alle te samen
 aen te hanghen . De welke ter-stondt tot dier plaet-
 sen ghebzacht zijnde / ende nu verwachtede dat de
 doodt veur het Catholijck ghelooue hen soude aen-
 ghedaen worden / hebben hunnen uystersten strijdt
 Gode den Heere ende in malckanders ghebeden tot
 Gode bevolen . Daer heeft d'een den anderen / naer
 dat elck de gratie van gheleertheydt ende wel-spre-
 kentheydt van Gode ontfanghen hadde / vermacnt